

Liperi

Takauspolitiikka

Kunnanhallitus 8.11.2021

Valtuusto 15.11.2021

1. TAKAUKSEN EDELLYTYKSET

Kunnan takausperiaatteista päättää valtuusto ja takaukset myöntää valtuusto. Takauksia myönnettäessä on noudatettava varovaisuuden periaatteita.

Liperin kunnan takaukset perustuvat kuntalakiin. Kuntalain (410/2015) 15 luku säätelee kunnantoimintaa markkinoilla. Kuntalain 129 § mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Merkittävänä taloudellisena riskinä voitaisiin pitää esimerkiksi tilannetta, jossa takausvastuun realisoituminen vaarantaisi kunnan koko toiminnan. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Nämä ehdot koskevat kaikenlaisia lainan- ja vakuuksienantoa, riippumatta siitä, toimiiko tuensaaja markkinoilla vai ei.

Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Kunnalla on mahdollisuus antaa takaus:

- Ei -taloudelliseen toimintaan tai taloudelliseen toimintaan, joka ei tapahdu kilpailutilanteessa markkinoilla. Lakisääteinen tai luonnollinen monopolitoiminta, kuten esimerkiksi vesiosuuskunnat, ei tapahdu kilpailutilanteessa markkinoilla.
- Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, joka liittyy sen liikuntalain (390/2015), kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019), museolain (314/2019), teatteri- ja orkesterilain (730/1992) tai nuorisolain mukaisen tehtävän edistämiseen. Olennaista tällöin on, että toiminnassa on aidosti kysymys sellaisten tehtävien edistämisestä, jotka erityyssääntelyssä asetettu kunnan vastuulle. Kunta voi myös myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen.
- Lisäksi kunnalla on mahdollisuus antaa takaus, jos se liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluveloitteeseen. Kuntalain (410/2015) 131 § mukaan kunta voi antaa määräaikaisen palveluveloitteen kunnan asukkaiden hyvinvoinnin kannalta tarpeellisten palvelujen turvaamiseksi kilpailutilanteessa markkinoilla toimivalle palveluntuottajalle, jos markkinoiden toiminta on puutteellista. Ennen palveluveloitteen antamista kunnan on selvitettävä, toimivatko markkinat riittävästi.

Takausta myönnettäessä kunnan tulee ottaa huomioon EU:n valtioneuvoston päätökset SEUT 107 ja 108 artiklan, soveltamisesta valtion tukiin takauksina 2008/C 155/02, myös niissä tilanteissa, missä takaus annetaan kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan kuntakonserniin kuuluvan yhteisölle, jottei kilpailuolosuhteita vääristetä. Euroopan unionin oikeuden mukaan valtioneuvoston päätökset SEUT, 107 artiklan 1 kohta) ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä (Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus SEUT, 107 artiklan 1 kohta).

Komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen 87 ja 88 artiklan (myöhemmin SEUT 107 ja 108 artiklan) soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C 155/02).

Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus (kunnan takaus) ole valtiontukea:

- lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
- takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
- takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
- takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

Takauksesta peritään markkinaperusteinen, tapauskohtainen provisio, joka perustuu yksittäisen tapauksen arviointiin.

2. TAKAUSPERIAATTEET

Kaikissa tilanteissa, riippumatta takauksen saajayhteisön omistussuhteista ja siitä toimiiko saaja kilpailutilanteessa markkinoilla vai ei, kunnan tulee ottaa huomioon, ettei kunnan myöntämä takaus saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä.

Takaushakemus on jätettävä kirjallisesti ja siitä on käytävä ilmi lainan ehdot ja lyhennysaika sekä selvitys hankkeesta, jota varten rahoitusta on haettu. Lainat on asianmukaisesti kilpailutettava ja lainan otosta on oltava yhteisön sääntöjen tai yhteisöjärjestyksen mukainen toimivaltainen päätös. Yhteisön on toimitettava kunnalle taloudelliset laskelmat, jotka osoittavat yhteisön kyvyn hoitaa lainasta aiheutuvat velvoitteet. Yhteisön on toimitettava kunnalle selvitys taloudellisesta tilastaan ja toiminnastaan, mm. luottoluokitukset ja maksukäyttäytyminen.

Yhteisön on toimitettava kunnalle lainan ehdot ja tiedot lainan lyhenemistavasta. Takauksen on pienennyttävä samassa suhteessa lainan pääoman kanssa. Lainan vakuutena käytetään ensisijaisesti yhteisön kiinnitysvakuudet täysimääräisesti. Täytetakauksen vaihtoehto selvitetään aina, kun ensisijainen vakuus on olemassa. Pääsääntöisesti takaukselle edellytetään vastavakuudet. Poikkeuksena voivat olla muut kuin rakentamislainan takaukset. Takauksesta peritään takausprovisio.

3. TAKAUSEHDOT

- Myönnettävälle takaukselle vaaditaan pääsääntöisesti vastavakuudet: panttikirjat tai jälkipanttaus lainan ensisijaisena vakuutena oleviin panttikirjoihin. Pankilta otetun lainan vakuutena olevat panttikirjat on toimitettava niiden vapautuessa kunnan antaman takauksen vastavakuudeksi. Pankin tulee säilyttää panttia huolellisesti jälkipantin saajan lukuun eikä panttia saa luovuttaa muulle kuin jälkipantin saajalle pantin vapautuessa ensisijaisesta panttivastuusta.
- Takauksen saaja ei saa lisätä ensisijaiseen panttiin kohdistuvaa vastuutaan eikä muutoinkaan menetellä tavalla, joka saattaisi vaarantaa jälkipantin saajan asemaa tai oikeuksia muutoin kuin jälkipantin saajan etukäteen antamalla kirjallisella suostumuksella.
- Yhteisön on toimitettava vuosittain talousarvio ja tilinpäätöstiedot kunnalle. Yhteisön on toimitettava kunnalle selvitys taloudellisesta tilastaan ja toiminnastaan, mm. luottoluokitukset ja maksukäyttäytyminen.
- Kunnalle on toimitettava vakuutustodistus kiinteistön vakuuttamisesta, mikäli takauslaina kohdistuu kiinteistöön. Muissa tapauksissa vakuutuksen tarpeellisuus todetaan takauspäätöksessä.
- Kunta voi irtisanoa takauksen (siten kuin sopimustilanne sen mahdollistaa), jos yhteisö ei noudata valtuuston päättämiä takausehtoja.
- Takausprovisio on tapauskohtainen ja se perustuu yksittäisen tapauksen arviointiin. Takausprovisio peritään vuosittain 31.12. maksamatta olevalle pääomalle.
- Takauksen hakijayritys suostuu siihen, että hankkeen muut rahoittajat voivat antaa hakijaa koskevia tietoja kunnalle.
- Takauksen saajan on esitettävä etukäteen maksuvalmiussuunnitelma takauslainan nostosta. Lainaa voidaan nostaa rahoitustarpeen mukaan esimerkiksi rakennusvaiheittain rakentamisen edistyessä.
- Kunta varaa itselleen oikeuden tarvittavan rahoituksen kilpailuttamiseen ja rahoittajan valintaan.

4. TAKAUSTEN VALVOMINEN

Kunnan takauksia valvovat talousjohtaja ja kunnanjohtaja. Vanhojen takausten tunnustamisesta ja vanhentumisajan katkaisemisesta päättää kunnanhallitus.